

Základní umělecká škola Trutnov

Nové dimenze výuky uměleckých předmětů na ZUŠ Trutnov

Klavír a písnička *Sešit 5*

Štěpánka Hrubecká

Lucie Viesnerová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OBSAH:

Prší, prší, jen se leje	1 - 2
Žádnýj neví jako já	3
Pochod amerických námořníků	4 - 5
Chytil táta sojku	6 - 7
Tancuj, tancuj, vykrúcaj	8
O šípkových růžích	9 - 10
Když jsem já ty koně pásal	11 - 12
Hejha husy ze pšenice	13 - 14
Křepelenka křepelala	15
Nechod' tam, pojď radš k nám	16
Čí to husičky	17
Koulelo se, koulelo	18
Blues	19
Prší, prší, jen se leje	20
Stupnice c moll a paralelní stupnice durová	21 - 22
c moll kvintakord a obraty	23
Základní harmonické funkce v c moll	23
Kadence c moll	24
Dobrou noc	24
Stupnice h moll a paralelní stupnice durová	25 - 26
h moll kvintakord a obraty	27
Základní harmonické funkce v h moll	27
Slož si valčík v h moll	28
Proč jsi k nám nepřišel	28
Stupnice fis moll a paralelní stupnice durová	29 - 30
fis moll kvintakord a obraty	31
Základní harmonické funkce ve fis moll	31
Slož si polku ve fis moll	32
Jede mladík na svém koni	33
Bluesová stupnice	34 - 35
Blues	36
Slož si své blues	37
Bluesová dvanáctka	38
Blues in G	39
Bluesové riffy	40
Doplň riffy	40
Boogie - woogie	41
Boogie - woogie basová linie	42
Riffy Boogie - woggie	42
Simple Boogie	43
Slož si své Boogie	44
Riffy Boogie - woogie	44

obrázky na straně 2, 14 jsou od Zdislavy Holomíčkové,
na straně 10, 18 od Jany Wolfové
klavírní doprovody k písním 1 - 15 složila Štěpánka Hrubecká

Ilustrace na titulních stranách vytvořili žáci z výtvarné třídy Pavly Hodasové.

ÚVOD

„Lidová píseň“ předávaná z generace na generaci se v dnešní době jakoby ztrácí. A přitom její melodičnost a rytmická svěžest má v sobě sílu povzbuzení. Čím lépe ji naše děti a žáci poznají, tím snadněji pochopí písně jiných národů. Používáme zahraniční materiály, kde jsou písně metodicky seřazeny. Inspirovaly jsme se a snažily se i naše písně takto metodicky uspořádat.

Klavírní doprovody jsem psala tak, jak na mě působila i poezie slov v textu ukrytá. Největší radost bych však měla, kdyby se žáci odvážili hledat vlastní doprovody k písni třeba i podle tohoto návodu. Přeji všem mnoho radosti s hudbou.

Štěpánka Hrubecká

Sešity Klavír a písnička jsou doplňkové materiály pro výuku hry na klavír, které jsou zaměřeny na hru lidových písní a tvoření doprovodů k písni. V první části sešitu jsou řazeny jednotlivé lidové písně dle obtížnosti. Doprovody k písni složila Štěpánka Hrubecká.

V druhé části sešitu, kterou vytvořila a uspořádala Lucie Viesnerová, se žáci učí teorii z oblasti not, rytmu, intervalů, stupnic, akordů, akordových značek a harmonie a zároveň plní praktické úkoly, tvoří doprovody a improvizují. Postupně se učí vytvářet si doprovody k lidovým písni od nejjednodušších variant doprovodů až po použití vedlejších a mimotonálních harmonických stupňů. Zároveň se seznámí s tanečními a jazzovými styly, kde si mohou zkusit složit krátké skladby v daném stylu a rytmu. Obě části se dají libovolně kombinovat, záleží na učiteli, jak materiály použije ve výuce a přizpůsobí je individuálním schopnostem žáka. Na přiloženém CD si žáci mohou poslechnout nahrávky písní a cvičení, které využijí při své domácí přípravě.

Ve všech sešitech jsou použity symboly – kytička, ptáček, kniha. Kniha představuje teoretický poznatek, ptáček symbolizuje praktický úkol a kytička značí metodickou poznámku nebo návod, jak daný úkol řešit.

Věřím, že sešity Klavír a písnička budou inspirací i vhodným materiálem k doplnění a zpestření výuky hry na klavír.

Lucie Viesnerová

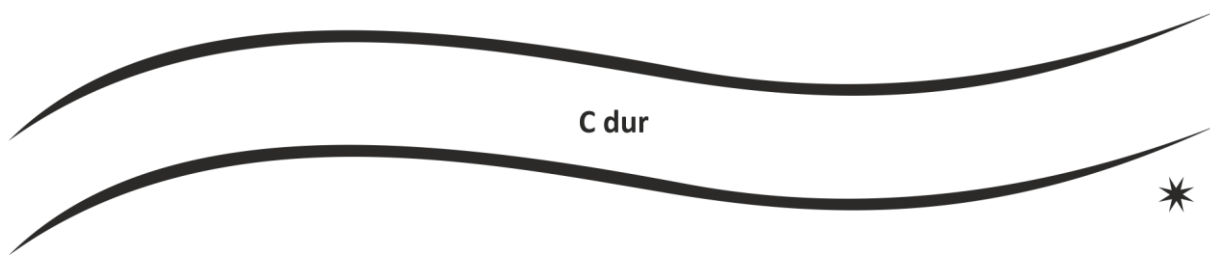
PODĚKOVÁNÍ

Rády bychom touto cestou poděkovaly skladateli Jiřímu Gemrotovi za cenné rady a připomínky při tvorbě klavírních doprovodů. Děkujeme za krásné skladatelské semináře s dětmi, které byly inspirací pro naši práci. Zároveň velký dík patří hudebnímu skladateli Jaroslavu Šťastnému, který připravil pro naše žáky semináře na téma improvizace a stylizace doprovodů k písni.

Poděkování patří Zdislavě Holomíčkové ze ZUŠ v Trutnově, která vytvořila krásné ilustrace v přípravném sešitě, zvláště pak v části Intervaly - Obrázky. Dále za ilustrační doprovod děkujeme Ivanu Moravcovi ze ZUŠ ve Dvoře Králové, který poskytl výtvarné práce svých žáků a výtvarné třídy Jany Wolfové ze ZUŠ v Úpici. Děkujeme výtvarné třídě Pavly Hodasové ze ZUŠ v Trutnově za ilustrace na titulní a závěrečné strany sešitů.

Štěpánka Hrubecká a Lucie Viesnerová

Písně s doprovody

* Můžeš si vybarvit názvy tónin tak, jak na tebe působí jejich nálada v písniích (vodovky, pastelky).

V pátém sešitě jsou písničky rozvržené od tóniny C dur (přes ty, které znáš, až po nové) podle klaviatury směrem nahoru / C D Es F fis G A a B h c C /.

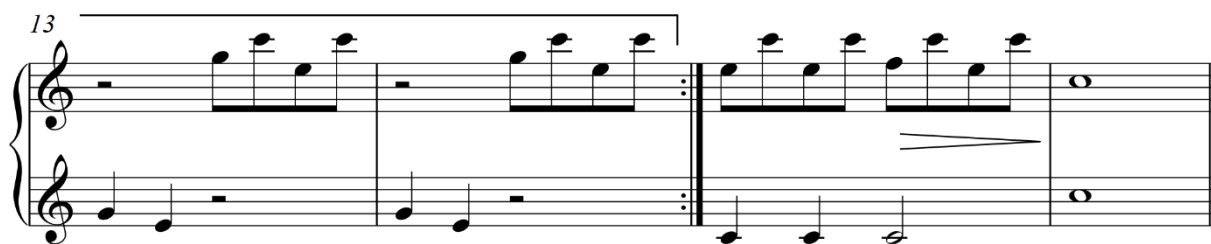

V této úpravě je melodie v levé ruce. Písnička je veselá, přehledná, setkáš se zde jen s T S D. Doprovod v pravé ruce poslouží i jako dobré cvičení. S písničkou se setkáš ke konci sešitu ještě jednou. Čeká tě bluesová obměna.

1

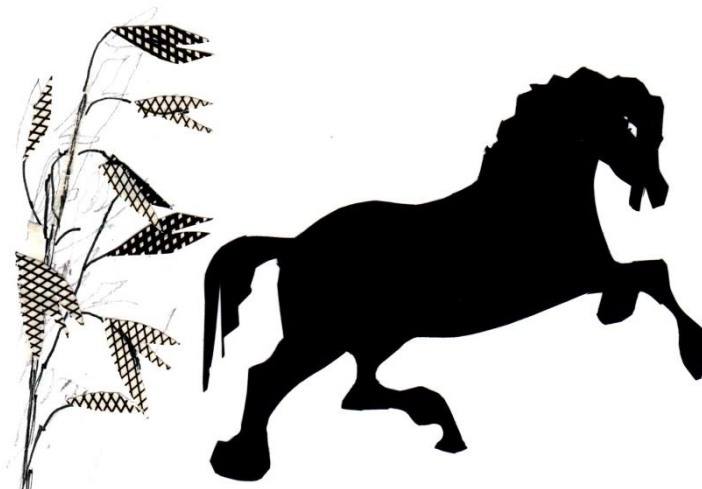
Prší, prší, jen se leje

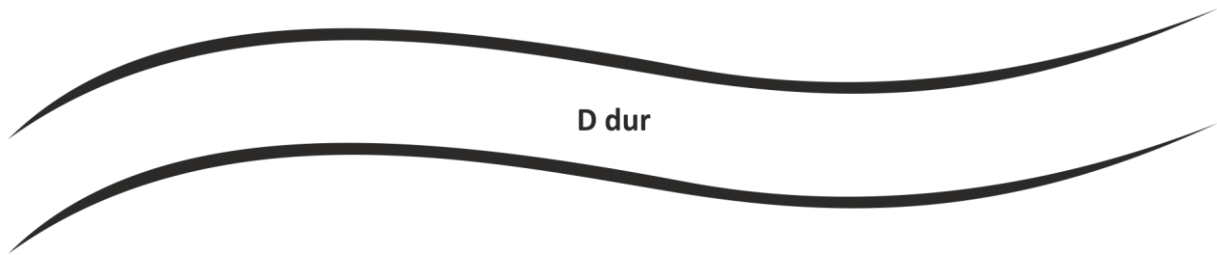
Rozverně ♩ = 128

1. Prší, prší, jen se leje,
kam koníčky pojedeme?
II: Pojedeme na luka,
až kukačka zakuká. :II

2. Kukačka už zakukala,
má panenka zaplakala.
II: Kukačko už nekukej,
má panenko neplakej! :II

První tři takty zastupují funkci T D D7.

V jaké formě je píseň zapsaná?

Jsou krajní díly a oba stejné?

2

Žádnýj neví jako já

Vesele ♩ = 68

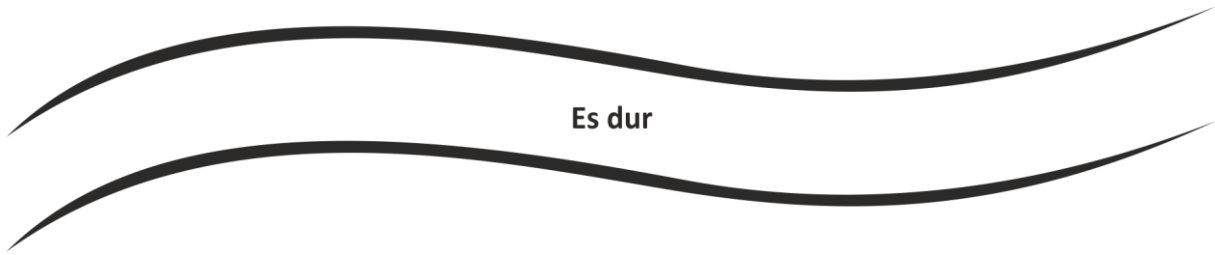
Musical notation for the first system, measures 1-7. The piece is in D major (one sharp) and 2/4 time. The melody is in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef.

8

Musical notation for the second system, measures 8-12. The melody continues in the treble clef, and the accompaniment continues in the bass clef.

13

Musical notation for the third system, measures 13-16. The piece concludes with a double bar line. The melody is in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef.

Es dur

Levá ruka je z větší části založena na rozkladu tónického kvintakordu Es dur.

Které základní harmonické funkce jsou v této úpravě doprovodu?

Ve kterém díle / a b a / najdeme širokou harmonii, a ve kterém úzkou?

3

Pochod amerických námořníků

Pochodem ♩ = 141
1 3 5 4 3 2 3 3 4 3 1 2

5

10

14

1. 2.

Přidají-li se v rozloženém akordu průchozí melodické tóny, doprovod je pak zajímavější.

4

Pochodem ♩ = 136

5

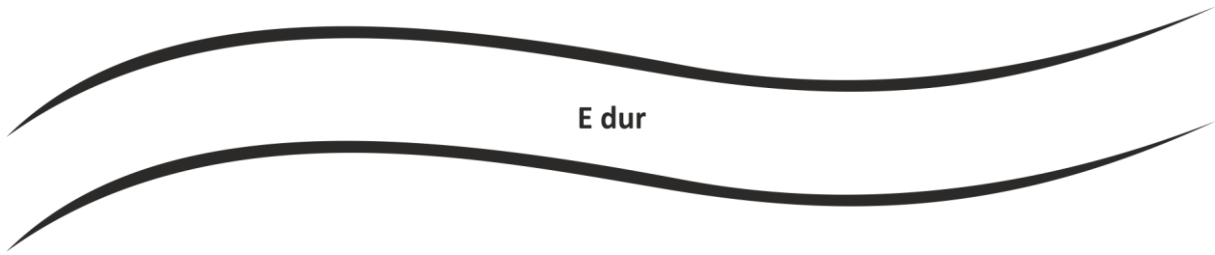
10

14

1. My sloužíme svému národu, my sloužíme na moři.
A pro lidská práva, svobodu, naše srdce zahoří.
II: Kdyby každý na svém místě stál, bojový když zazněl ryk,
s čistým štítem všude bojoval americký námořník. :||

2. Vesele se vlajka třepotá, pohrává s ní větru van.
Naše lodi plují do světa, brázdí každý oceán.
II: Ať je bouře nebo žhavý den, na stráži stát vždycky zvyk;
tak je k boji stále připraven americký námořník. :||

3. Když na moře lodi vplouvají, v přístavu je lidí dav.
A pak bílé šátky mávají námořníkům na pozdrav.

Zde jsou dvě varianty doprovodu. V první převezme levá ruka melodii, kterou zahraj výrazně.

Který nástroj by mohl krásně přednést melodii v levé ruce, a který melodii v pravé?

5

Chytil táta sojku

$\text{♩} = 118$

Musical notation for measures 5-6. The piece is in E major (three sharps) and 4/4 time. Measure 5: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 6: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Fingering: 2 3 1, 3 5 2 1, 1, 5 2 5 3.

6

Musical notation for measures 7-11. Measure 7: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 8: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 9: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 10: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 11: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Fingering: 5 2 4 1, 5 2 4 1, 5, 2 2 3 1.

12

Musical notation for measures 12-16. Measure 12: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 13: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 14: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 15: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 16: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Fingering: 3 4, 2, 2 4 2 4, 1 4 3 1 3 4, 1 2.

17

Musical notation for measures 17-20. Measure 17: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 18: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 19: Treble clef has quarter notes G4, A4, B4, C5. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Measure 20: Treble clef has quarter notes D5, C5, B4, A4. Bass clef has quarter notes E3, G3, B3, C4. Fingering: 5 2, 1 4 2 4, 1 4 2 3, 1 2.

Druhá varianta používá příznávkový doprovod.

Ve třetím taktu se zde objeví Dominanta z jiné tóniny / Cis Eis Gis / .
Z jaké tóniny je převzatá?

6

Chytil táta sojku

♩ = 116

E E/Gis H E Cis Fism H E H

6 E H E A H E

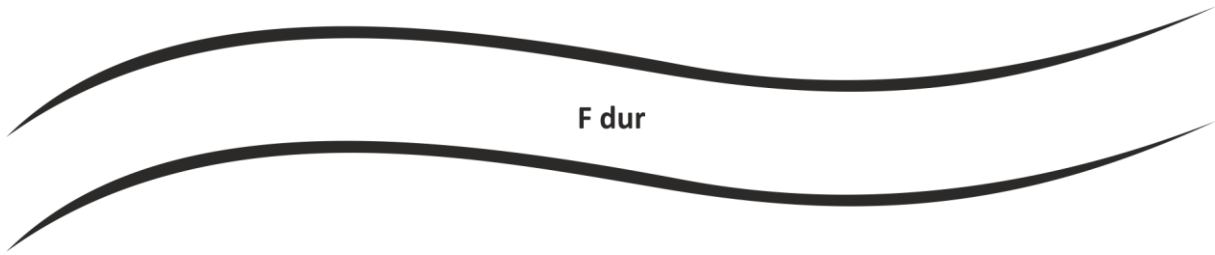
9 E Cis Fism H E H7 E

Chytil táta sojku,

chytila máma taky.

Chytil táta, chytila máma,

chytily všechny děti.

F dur

Co je v této písni navíc a bez čeho by se písnička obešla?
O jaký doprovod se jedná?
Ve které části písni přebírá levá ruka melodii pravé?

7

Tancuj, tancuj, vykrúcaj

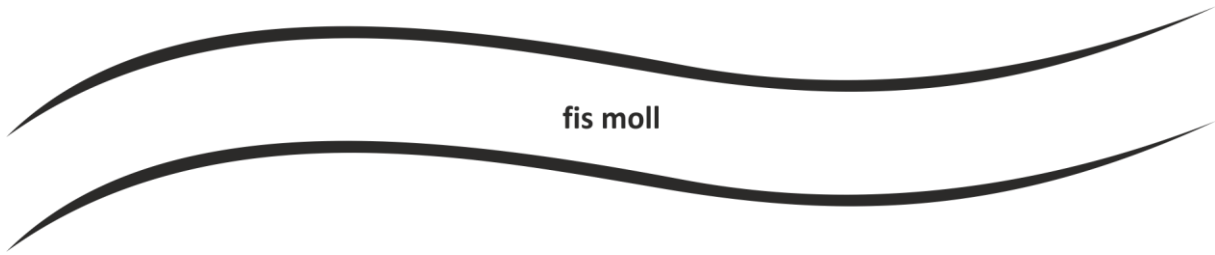
Allegro ♩ = 142

5

9

14

18

fis moll

V tónině fis moll jsou tóny / cis eis gis / Dominantou nebo mimo-tonální Dominantou?

8

O šípkových růžích

Z. Borovec

K. Svoboda

Fism Hm/Fis Cism Fism Hm/Fis

Na sed-mém lá - nu u sed - mé sýp - ky sví - til, jak sví - ce

7 Cism Fism Hm/Fis Cism Fism

rů - žo-vý keř, však ně - kdo tam k rá - nu pod - t'al ty šíp - ky,

13 Hm/Fis Cism \emptyset Fism Cism

ne - vze - jdou ví - ce ne - věř či věř. O-šíp-ko-vých rů - žích

18 Fism E

ře-ka ti - še zpí - vá ko-ně ne-sou v hří - vách tu pí - seň tam

23 A Cis/Gis Fism Cis Fism

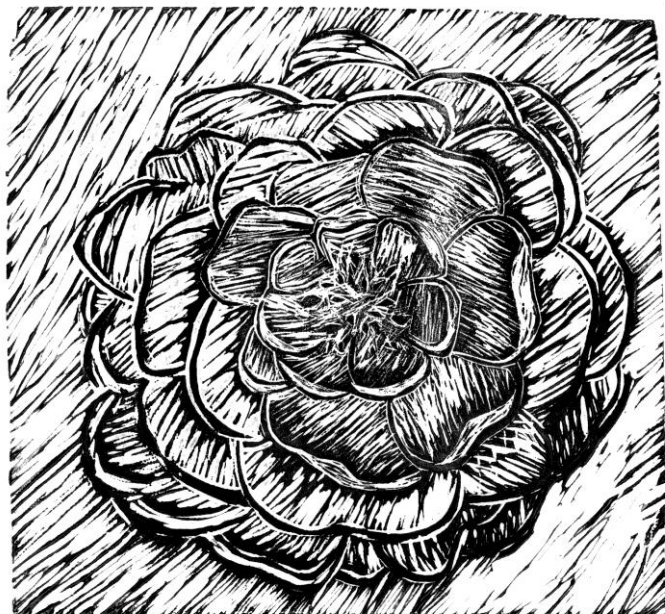
vdál. O šíp -ko -vých rů - žích, po nichž se mi stýs - cá

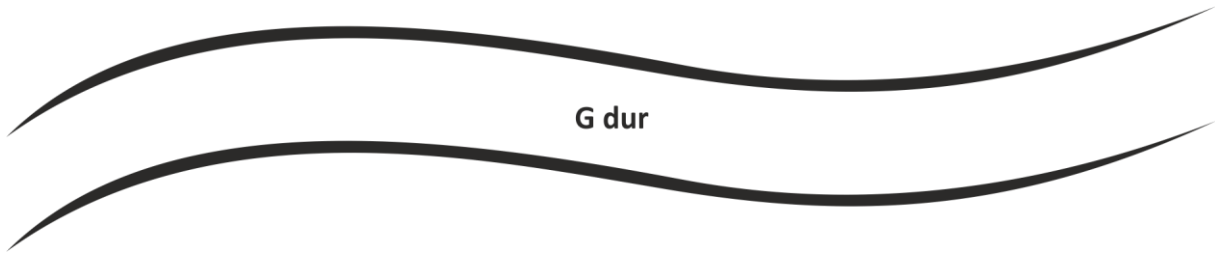
28 Cis Fism

i ten ví - tr vřís - cá, tam zpí - val a hrál.

32 Hm/Fis Fism

věť.

Dobře si přečti jednotlivé sloky. Mají vliv na náladu doprovodu v písni?
Popiš rozdíly.

9

Když jsem já ty koně pásal

Mírně ♩ = 100

mf

f

mf

9

mp

f

mp

17

mf

mp

p

25

29

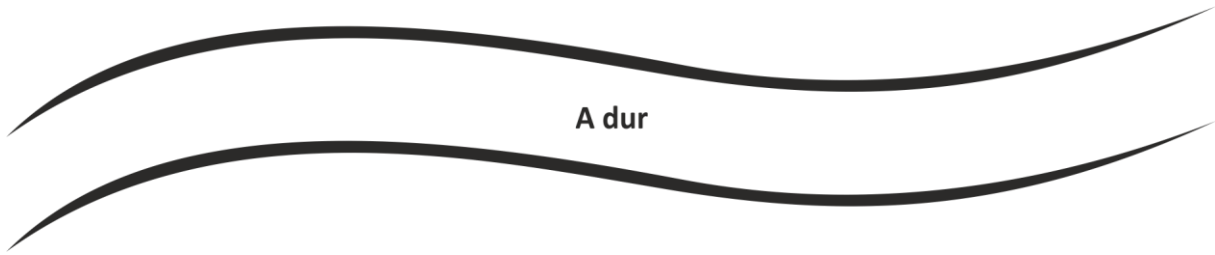
Když jsem já ty koně pásal,
přišla na mě dřímota,
dřímota, dřímota, dřímotěnka,
koně vešli do žita.

Přišel na mě šelma sedlák,
toho žita hospodář.
Co, ty šelmo, co tu děláš,
že ty koně v žitě máš?

A já nejsem žádný šelma,
já jsem hodné matky syn.
Kdyby mě to jinej řekl,
já bych se mu postavil.

Sedm let jsem u vás sloužil
a nic jste mi nedali.
Jen jedinou košiličku
a tu jste mi zas vzali.

Sedm let jsem u vás sloužil
a nic jsem vám neukradl.
Jen jedinou košiličku
a pro tu jsem z půdy spadl.

A dur

Poslechni si od Bedřicha Smetany některé z jeho Českých tanců „Hulán, Cibulička“.
Najdeš něco podobného v této úpravě?

10

Hejha husy ze pšenice

Rychle ♩ = 94

4 2 1 2 4 4

f 1 2 1 2 3 1 2 *mf* 1 2 1

mf *mp*

8 5 3 4 2 3 4 2 1 2 4 5 4 5 3 4 2 3 4

2 1 4 1 2 4 5 1 3 1

16 1 4 3 1 8va 4 2 5 4 1 3 2 1 8va 3

51 1 3 5 4 2 1 4 2 4 1

mf

23 (8)-----]

mf

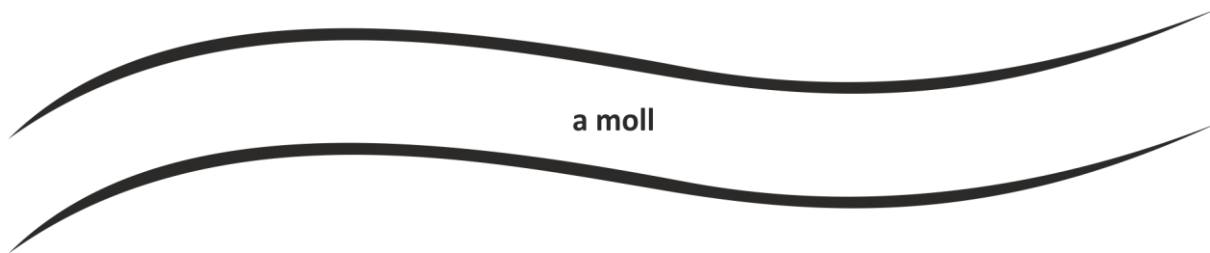
28 *f* *rit.* *8va*-----]

f *rit.* *8va*

1. II: Hejha husy ze pšenice,
 hejha husy ze žita! :II
 II: Lepší je ta malá holka
 nežli je ta veliká. :II

2. II: Ta malá se sama točí,
 a ta velká nemůže. :II
 II: Ona čeká na chasníka,
 až jí chasník pomůže. :II

a moll

Dobře poslouchej krajní hlasy, jak se vzájemně doplňují. Doprovodný hlas hrej jemným úhozem.

11

Křepelenka křepelala

mp

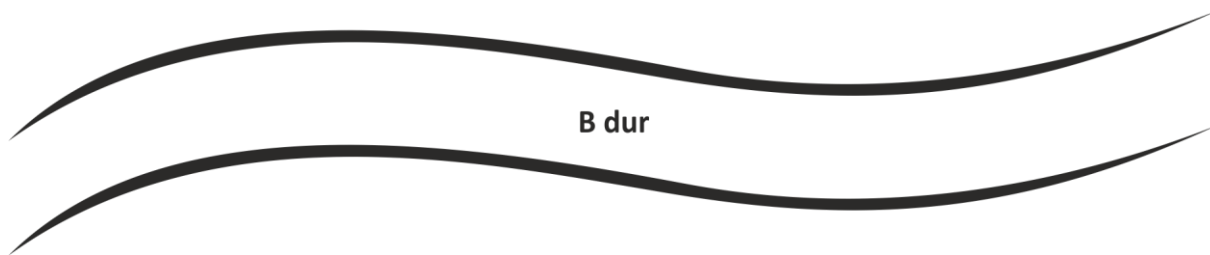
mf

rall.

1. II: Křepelenka křepelala :II,
drobné děti svolávala.
2. II: Křepelátka, drobné děti :II,
kam se s váma mám poděti.
3. II: Ludí lúky pokosili :II,
a mandele odvozili.
4. II: Ešče jeden mandel stojí :II,
a na ten se sedlák strojí.
5. II: Za Dunajem krásné pole :II,
tam pojedem děti moje.

ze Slezska

Mandel = panák z patnácti snopů.

Který akord nepatří do této tóniny B dur?

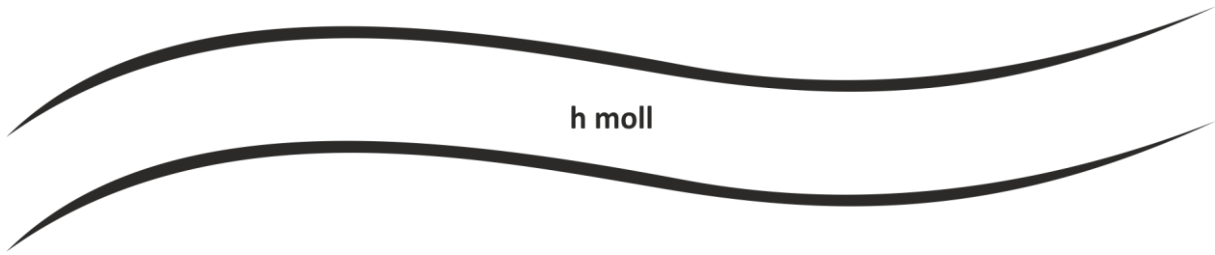
12

Nechod' tam

Vesele ♩ = 100

Nechod' tam, pojd' rač k nám,
já jsem holka vonačejší,
pojd' rač k nám, nechod' k ní,
já jsem holka vonačí,
jestli vona bohatější,
já jsem za to upřímnější,

nechod' k ní, pojd' rač k nám,
já tě ráda uhlídám.
Jestli vona bohatější,
já jsem za to upřímnější,
nechod' k ní, pojd' rač k nám,
já tě ráda uhlídám.

h moll

Podle sluchu citlivě použijev pravý pedál. Píseň tak bude krásnější.

13

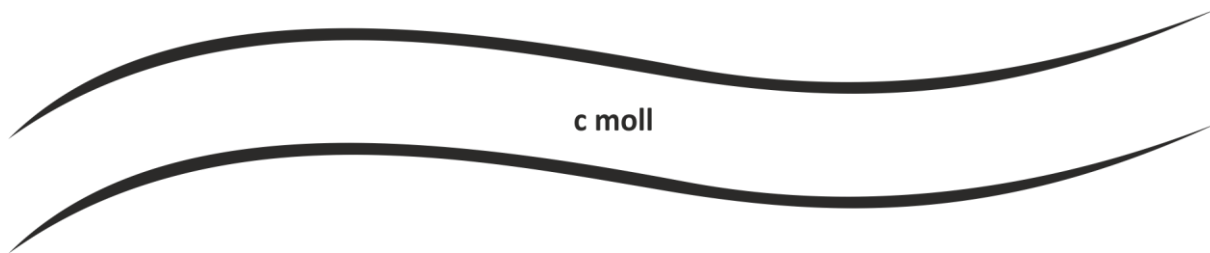
Čí to husičky

Smutně ♩ = 68

10

19

25

Z jaké tóniny je v polovině 4. taktu dvojhlas v levé ruce / akord D Fis A C /?

Jedná se opět o mimo-tonální Dominantu?

14

Koulelo se, koulelo

$\text{♩} = 124$

dolce

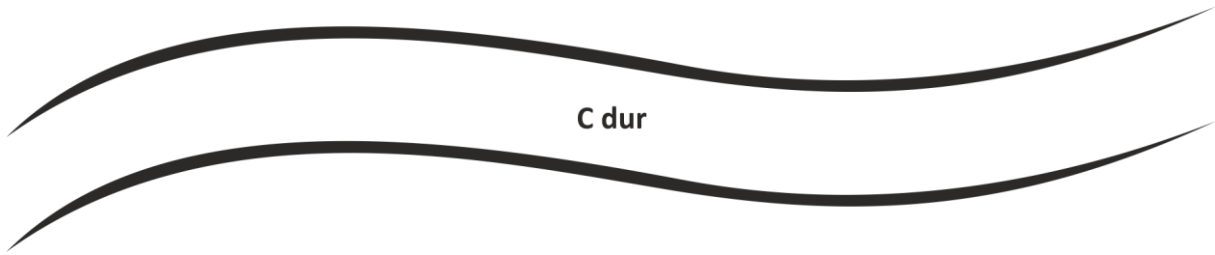
5

cresc.

1. Koulelo se, koulelo
červené jablíčko,
komu ty se dostaneš,
má zlatá Ančičko?

2. Koulela se, koulela,
dvě naproti sobě,
komu bych se dostala,
než Jeníčku tobě.

C dur

O bluesové dvanáct-ce se dozvíš v pracovních listech.

V této skladbičce je tzv. „kráčející bas“

Osminové noty (pomlky) hraj swingově /pracovní listy/. Ostatní triolový rytmus je již vypsáný.

15

Blues

♩ = 96

5

9

ff *f* *mp* *p* *rall.*

Jsme u slíbené první písni.

Které dvě zásadní skladebné techniky jsou v písni oproti klasické podobě 1. písni na začátku změněny?

16

Prší, prší, jen se leje

$\text{♩} = 96$

5

9

Praktická část

Stupnice c moll

Stupnice c moll má předznamenání 3b – hes(b), es, as. Ke stupnici c moll je paralelní stupnice durová, která má stejné předznamenání.

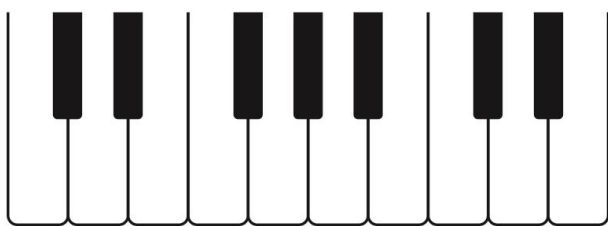

Tónika durové stupnice paralelní leží o malou tercii výš než tónika stupnice mollové.

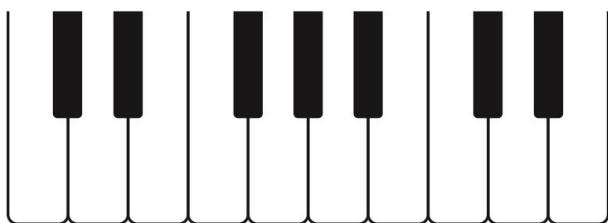

Napiš na klaviatury názvy kláves paralelních stupnic.
Zvýrazni obloučkem půltóny. Připiš k notám správně posuvky.

Es dur

c moll

Zahraj si cvičení a zaposlouchej se, jak zní stupnice c moll přirozená.

Stupnice c moll

Zkus to ještě jednou jako stupnici c moll harmonickou. Vyznač zvýšený stupeň.

c moll – prstoklad

Zahraj si stupnici v rovném pohybu přes dvě oktávy s předepsaným prstokladem.

c moll kvintakord a obraty

Cm Cm/Eb
 Cm Cm/Eb
 3 Cm/G Cm/G

Dopiš do osnovy chybějící obraty mollového kvintakordu. Cvičení si zahraj, můžeš použít i pedál.

Základní harmonické funkce v c moll

Zahraj si základní harmonické funkce v c moll. Označ akordy TSD.

Cm Fm/C
 Cm Fm/C
 3 G/H G/H

Kadence c moll

Dopiš akordy do kadence c moll, kterou je možné hrát a využít v doprovodech ve třech pozicích.

Postupuj nejbližší cestou k sousednímu akordu, společný tón sousedních akordů zůstává na stejném místě.

Napiš nad akordy akordové značky.

T S D T T S D T T S D T

Dobrá noc

Lento (pomalu, zdlouha)

c moll

Es dur

Dob - rú noc, má mi - lá, dob - rú noc, dob - rú noc,
 nech je ti sám pán bůh na po moc, moc,

7 c moll

dob - re spi, nech sa ti sní - va - jú slad - ké sny.

Zahraj si písničku Dobrá noc v tónině c moll, která přechází do paralelní tóniny a zase se zpět vrací do c moll.

Zkus písničku doprovodit pomocí akordů základních harmonických funkcí. Nezapomeň, že v písničce se objevují dvě tóniny.

Stupnice h moll

Ke stupnici h moll patří předznamenání dva křížky – fis, cis. Paralelní stupnice durová má stejné předznamenání.

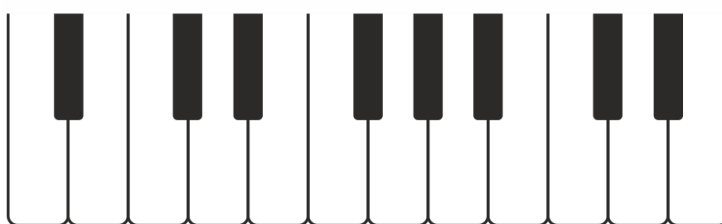

Tónika durové stupnice paralelní leží o malou tercii výš než tónika stupnice mollové.

Napiš na klaviatury názvy kláves paralelních stupnic.
Zvýrazni obloučkem půltóny. Připiš k notám správně posuvky.

D dur

h moll

Zahraj si cvičení a zaposlouchej se, jak zní stupnice h moll přirozená.

Stupnice h moll

Zkus to ještě jednou jako stupnici h moll harmonickou. Vyznač zvýšený stupeň.

h moll – prstoklad

Zahraj si stupnici v rovném pohybu přes dvě oktávy s předepsaným prstokladem.

h moll kvintakord a obraty

Two systems of musical notation in G minor, 12/8 time. The first system shows a sequence of chords and melodic lines. The second system is marked with a '3' and shows a triplet of chords and a melodic line.

Dopiš nad akordy akordové značky a cvičení si zahraj.

Základní harmonické funkce v h moll

Zahraj si základní harmonické funkce v h moll. Označ akordy TSD.

Two systems of musical notation in G minor, 12/8 time. The first system shows a sequence of chords and melodic lines. The second system is marked with a '3' and shows a triplet of chords and a melodic line.

Připiš nad akordy akordové značky.

Slož si valčík v h moll

Zharmonizuj jednoduchou melodii v h moll. Použij akordy na základních harmonických funkcích ve valčíkové figuraci.

5

T D D T

S D7 T

Proč jsi k nám nepřišel

Andante (zvolna krokem)

h moll

D dur

Proč jsi k nám ne - při - šel? Já som t'a če - ka - la. Na láv - ce

6 h moll

se - dě - la z o - kén - ka hle - dě - la, du - šen - ko mo - ja.

Zahraj si písničku Proč jsi k nám nepřišel v tónině h moll, ktorá přechází do paralelní tóniny a zase se zpět vrací do h moll.

Zkus písničku doprovodit pomocí akordů základních harmonických funkcí. Nezapomeň, že v písničce se objevují dvě tóniny.

Stupnice fis moll

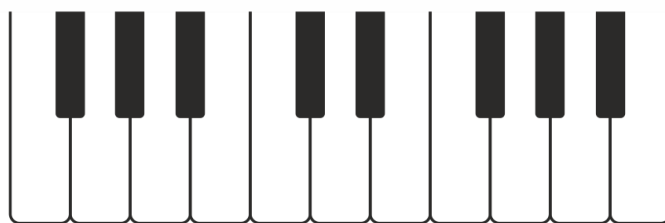
Ke stupnici fis moll patří předznamenání tři křížky – fis, cis, gis. Paralelní stupnice durová má stejné předznamenání.

Tónika durové stupnice paralelní leží o malou tercii výš než tónika stupnice mollové.

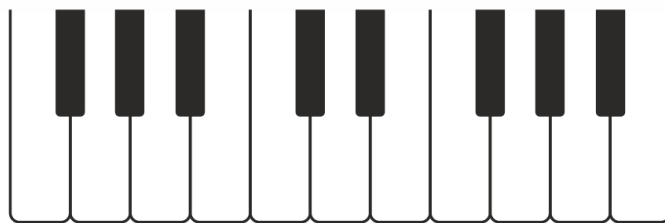
Napiš na klaviatury názvy kláves paralelních stupnic.
Zvýrazni obloučkem půltóny. Připiš k notám správně posuvky.

17

21

Zahraj cvičení a poslouchej, jak zní stupnice fis moll přirozená.

Stupnice fis moll

3 4 1 3 1

4 1 3 1

3 1 3 1 4

4 1 3 1 4

Zkus to ještě jednou jako fis moll harmonickou. Vyznač v notách zvýšený stupeň.

fis moll - prstoklad

3 4 1 3 1

4 1 3 1

3 1 4 1 3 1 3

4 1 3 1

1 3 1 4

1 3 1 4

Doplň chybějící akordy a akordové značky. Cvičení si zahraj, použij pedál.

fis moll kvintakord a obraty

Two systems of musical notation in F# minor, 12/8 time. The first system shows a pentad in the right hand and a pentad in the left hand, both labeled F#m. The second system shows the pentad in the right hand labeled F#m/C# and the pentad in the left hand labeled F#m/C#.

Základní harmonické funkce ve fis moll

Zahraj si základní harmonické funkce ve fis moll. Označ akordy TSD.

Two systems of musical notation in F# minor, 12/8 time. The first system shows a sequence of chords in the right hand and a sequence of chords in the left hand. The second system shows a sequence of chords in the right hand and a sequence of chords in the left hand.

Dopiš nad akordy akordové značky.

Slož si polku ve fis moll

Zharmonizuj jednoduchou melodii pomocí akordů TSD v polkové figuraci.

T D T

4

S D7 T

Jede mladík na svém koni

Allegro (rychle)

fis moll

Je - de mla - dík na svém ko - ni, je - de do bo - je,

5

A dur

fis moll

vra - ný ko - ník ve - sel ská - če, a - le dob - rá má - ti plá - če

9

pro dí - tě svo - je, pro dí - tě svo - je.

Zahraj si písničku v tónině fis moll, která přechází do paralelní tóniny a zase se zpět vrací do fis moll.

Zkus písničku doprovodit pomocí akordů základních harmonických funkcí. Nezapomeň, že v písničce se objevují dvě tóniny.

Bluesová stupnice

Bluesová stupnice se používá v jazzu. Tóny této stupnice jsou snadnou cestou k dosažení bluesového zvuku při improvizaci.

Znalost bluesové stupnice ti pomůže lépe se orientovat v hudební formě blues.

Blues byl původně sólový vokální projev amerického černošského folklóru, který se ustálil v pevnou hudební formu jazzové i pozdější populární hudby. Určitě znáš písně Jaroslava Ježka v rytmu blues, například Život je jen náhoda nebo Klobouk ve křoví.

Bluesová stupnice C

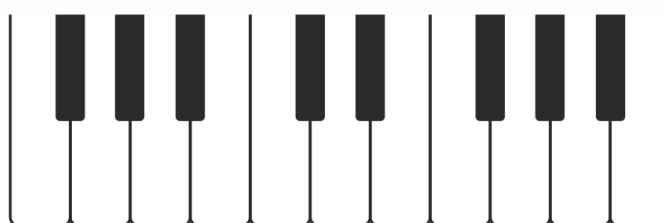

Bluesová stupnice se dá rozdělit na dvě stejné části: první část (C - F) je tvořena malou tercií (mollovou tercií) a celým tónem, stejně tak je tvořena i druhá část (G - C). Tyto dvě části jsou k sobě spojeny půltónovými kroky.

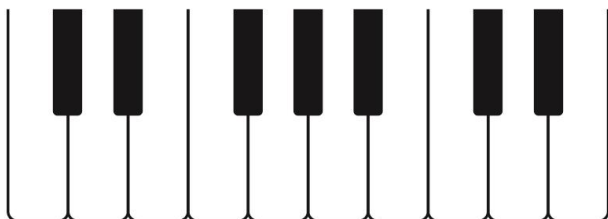

Na každou klaviaturu napiš bluesovou stupnici. Vyznač křížkem každou klávesu a zakroužkuj mollovou tercií. Bluesové stupnice si zahraj.

Bluesová stupnice G

Bluesová stupnice D

V blues se často přidávají tóny, které změní mollový charakter (mollovou tercii) na durový.

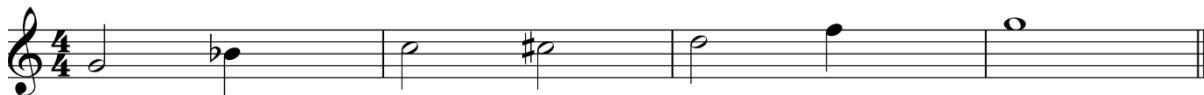

Zahraj si níže zapsanou bluesovou stupnici a zakroužkuj tóny, které mění mollový charakter na durový.

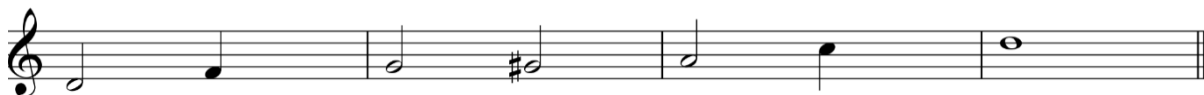

V následujících stupnicích zakroužkuj mollovou tercii a napiš noty, které změní mollový charakter na durový. Stupnice si zahraj.

Bluesová stupnice G

Bluesová stupnice D

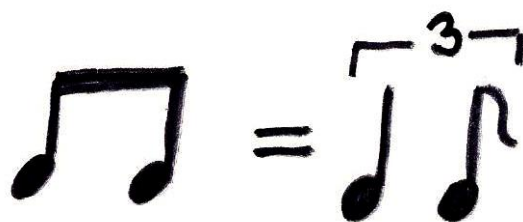
Blues

Zahraj si následující blues, které využívá tóny bluesové stupnice C.

Osminové noty hraj ve swingovém rytmu, který je charakteristický pro blues a boogie. Ve swingovém rytmu se dvě osminové noty hrají jako první a třetí noty trioly.

Swingově

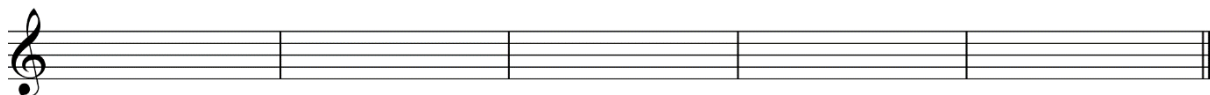
Blues piano accompaniment in 4/4 time, swing feel. The piece consists of three systems of music, each with a treble and bass staff. The first system starts with a bass line of eighth notes and a melody of eighth notes. The second system starts with a bass line of eighth notes and a melody of eighth notes. The third system starts with a bass line of eighth notes and a melody of eighth notes, ending with a triplet of eighth notes and a final chord.

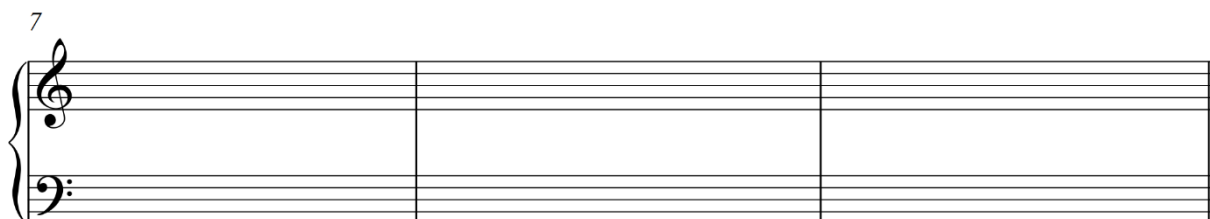
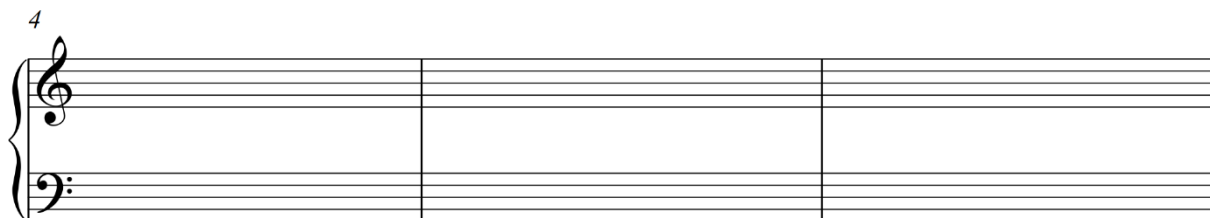
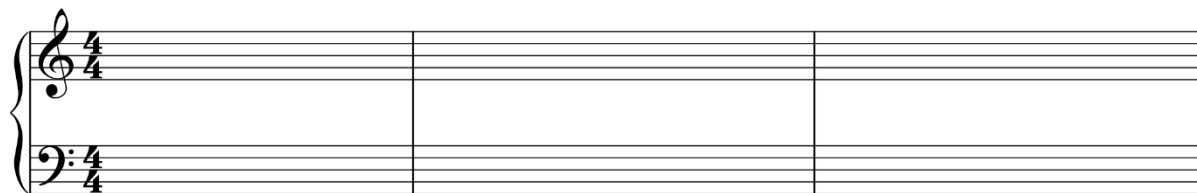
Zkus si složit své vlastní blues, které využívá tóny bluesové stupnice. Použij jinou bluesovou stupnici než C.

Napiš bluesovou stupnici, kterou použiješ.

Slož si své blues

Bluesová dvanáctka

Bluesová dvanáctka je stále se opakující dvanáctitaktový model, který tvoří bluesové provedení pro sóla různých nástrojů a vokálních partií.

Základní sled akordů pro bluesovou dvanáctku je založen na třech akordech, které se tvoří od prvního, čtvrtého a pátého stupně tóniny.

Schéma bluesové dvanáctky může vypadat takto:

I | I | I | I

Každý akord vyplní jeden takt.

IV IV I I

V IV I I

Zahraj si následující blues, ve kterém sleduj dvanáctitaktový model v tónině C dur.

Pokus se doplnit pravou ruku podle harmonických funkcí.

Bluesový nápad v pravé ruce je nutné transponovat podle změny harmonie. Tato melodická fráze využívá mollovou a durovou tercii kvintakordu od C. Napětí, které mezi malou a velkou tercií vzniká je zvuk charakteristický právě pro blues.

Blues II

Swingově

Blues in G

Zahraj si Blues in G a najdi schéma bluesové dvanáctky. Vyznač harmonické funkce v notách. Osminové noty hraj swingově.

The musical score is written for piano in 4/4 time, G major. It consists of three systems of four measures each. The first system begins with a forte (*f*) dynamic marking. The right hand (treble clef) features a melodic line with eighth-note triplets and accents, while the left hand (bass clef) provides a steady accompaniment of eighth-note chords. The second system continues the melodic and harmonic patterns. The third system concludes the piece with a double bar line. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 4/4.

Bluesové riffy

Riff je krátká melodická fráze, která tvoří melodii v blues a boogie.

Riff může využívat tóny z bluesové stupnice, ale i tóny jiné. Například tóny, které mění mollový charakter na durový.

Zahraj si následující riffy.

A B

3 C D E

Improvizuj a doplň do prázdných taktů v pravé ruce různé riffy. Využij riffy z předešlého cvičení. Skladbu si zahraj víckrát, pokaždé může být jiná. Pokud to zvládneš, můžeš si vymyslet nové riffy pomocí bluesové stupnice. Tu nejzdařilejší verzi zapiš.

Vyznač si harmonické funkce. Zvolené riffy je nutné transponovat podle harmonie.

Doplň riffy

Boogie-woogie

Boogie –woogie vzniklo jako klavírní styl na základě blues se silným důrazem na taneční rytmus. Bylo velmi populární ve 30. a 40. letech 20. století. Tento styl spojoval prvky honky-tonk, barrelhouse a ragtime.

Basová linie boogi-woogie, která je podobná figurám z blues a rocku, se neustále opakuje. Je užitečné se naučit několik typů.

Zahraj si následující cvičení v rytmu boogie, které využívá modelu bluesové dvanáctky.

6

9

Zahraj si cvičení ještě několikrát s použitím jiných basových linií. Doprovod je nutné transponovat podle harmonie. Osminové noty v doprovodu hraj swingově.

Když se budeš cítit jistě, zkus si trochu zaimprovizovat a použij některé z níže uvedených riffů v pravé ruce. Osminové hodnoty hraj swingově.

Boogie – woogie basová linie

Musical notation for the bass line of "Boogie Woogie". It consists of two staves in 4/4 time. The first staff contains measures 1-3, with chord labels A and B. The second staff contains measures 4-5, with chord labels C and D. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

Riffy Boogie – woggie

Musical notation for "Riffy Boogie – woggie". It consists of two staves in 4/4 time. The first staff contains measures 1-2, with chord labels A and B. The second staff contains measures 3-4, with chord labels C and D. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

Simple Boogie

Zahraj si skladbu v rytmu boogie. Líbí se ti? Zkusíš tam ještě něco přidat?

Swingově

5

9

Slož si své Boogie

Zahraj si zapsanou basová linii boogie-woogie v bluesové dvanáctce. Doplň zbývající takty podle schématu a vyznač harmonické funkce.

Osmínové noty hraj swingově.

5

9

Využij níže zapsané rify pro své boogie-woogie.

Riffy Boogie - woogie

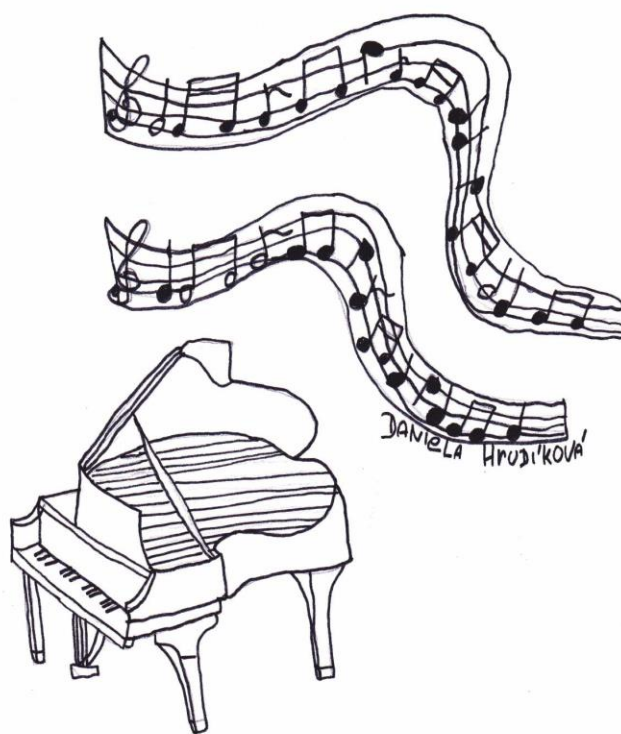
A

B

3

C

D

Základní umělecká škola Trutnov
Krkonošovo náměstí 73, 541 01 Trutnov
www.zustrutnov.cz